بررسی ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و اعتبار سودهای گزارش شده

دکتر یونس بادآور نهندی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز ، گروه حسابداری، تبریز، ایران

حمزه احمدلو

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، تبریز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۲/۲ ، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۴/۱۳

چکیده

این پژوهش به بررسی ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و اعتبار سودهای گزارش شده و نیز ارتباط این مکانیزم ها با مدیریت فرصت طلبانه سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. برای انجام این کار ۱۱۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۷ ساله ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ انتخاب شده است. این پژوهش از لحاظ روش اجرا در زمره پژوهش های پس رویدادی(علی – مقایسه ای) و از لحاظ هدف، در زمره پژوهش های کاربردی قرار دارد. فرضیه های پژوهش بر اساس داده های تلفیقی/ترکیبی مورد آزمون قرار گرفته و تحلیل های آماری به کمک نرم افزار Eveiws6 انجام پذیرفته است. مکانیزم های حاکمیت شرکتی در این پژوهش شامل مالکیت سرمایه گذاران نهادی، ماکیت دولتی، استقلال اعضای هیات مدیره و مرجع حسابرسی می باشد و همچنین اعتبار سودهای گزارش شده با سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده و مدیریت فرصت طلبانه سود مورد سنجش قرار می گیرد. در این پژوهش، از اندازه شرکت، بازده دارایی، اهرم مالی، ریسک سیستماتیک و نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سهام به عنوان متغیرهای کنترلی استفاده شده است. به طور کلی، نتایج حاکی از آن است که بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش

Archive of SID

www.SID.ir

شده ارتباط وجود ندارد و نیز بین این مکانیزم ها و مدیریت فرصت طلبانه سود جز در مورد استقلال اعضای هیات مدیره ارتباطی وجود ندارد.

واژه های کلیدی:
حاکمیت شرکتی، تجدید ارائه صورتهای مالی، سطح ارائه مجدد سود، مدیریت فرصت طلبانه سود و مدیریت غیر فرصت طلبانه سود

مقدمه

اطلاعات عنصر کلیدی در تصمیم گیری اقتصادی است. سرمایه گذاران در بازارهای سرمایه برای تصمیم -گیری خود به اطلاعاتی تکیه می کنند که قاعدتا انتظار می رود معتبر، فهم پذیر و قابل رسیدگی و تجزیه و تحلیل باشند. معتبرترین منبع اطلاعاتی سرمایه گذاران ، اعتبار دهندگان و سایر استفاده کنندگان از اطلاعات شرکت ها ، گزارش های ارائه شده توسط مدیران شرکت می باشد. پس از وقوع برخی رسوایی های مالی برای شماری از شرکت های بزرگ و مشهور در سطح دنیا در آغاز قرن اخیر که کاهش اعتماد عمومی نسبت به اطلاعات و گزارش های مالی شرکت ها را به دنبال داشت ، نیاز به اطلاعات بیشتر و با کیفیت تر افزایش یافت و منجر به تقاضای بیشتری در خصوص بهبود کیفیت افشای شرکت ها شد [۱۰]. اما باید در نظر داشت که برآوردهای حسابداری که در اقلام تعهدی منعکس می شوند، به وسیله مدیران تهیه می شود و کیفیت آن می تواند تحت تاثیر انگیزه های منفعت جویانه و فرصت طلبانه[1] آنان قرار گیرد. اعمال نظر مدیر بر ارقام گزارش شده ناشی از اختیاری بودن برخی از رویه های گزارشگری مالی است. بدین ترتیب که مدیریت برخی اختیارات در شناسایی اقلام تعهدی دارد. این اختیارات ممکن است برای علامت دهی اطلاعات خصوصی استفاده شود و یا بطور فرصت طلبانه ای برای مدیریت سود[2] بکار رود. از آنجایی که احتمالا مدیریت، اطلاعات مهمی در خصوص

1 - Opportunistic
2 - Earnings Management

Archive of SID
www.SID.ir

توانایی تولید جریانات نقدی آتی شرکت دارد ؛ انتظار می رود که علامت دهی،قدرت سود را برای اندازه گیری کارآیی شرکت افزایش دهد[۱۵].

همسو با رشد اقتصادی و بزرگ شدن واحدهای تجاری،از قدرت کنترل سهامداران در عمل کاسته شده است، زیرا پراکندگی ساختار مالکیت افزایش یافته است و اکثر مالکان را سهامداران جزء تشکیل می دهند. در چنین حالتی تنها تعداد اندکی از سهامداران این امکان را می یابند تا در انتخاب اعضای هیات مدیره و همچنین مدیر عامل نقشی را ایفا نمایند. این مشکل زمانی حادتر خواهد شد که انگیزه بیشتر سهامداران ، سرمایه گذاری در شرکت برای کسب سود (دیدگاه کوتاه مدت) باشد تا اینکه کنترل شرکت (دیدگاه بلند مدت) را بدست گیرند. آنگاه تنها سد دفاعی سرمایه گذاران در مقابل مشکلات نمایندگی، ایجاد تنوع در پرتفوهای سرمایه گذاری خواهد بود یا اینکه در نهایت پس از زیانهای غیرقابل جبران، سرمایه گذاری در آن شرکت را به فروش رسانند. در چنین نظامی ،راهبری شرکت ها به صورت کنترل نشده در اختیار مدیریت می باشد در واقع مدیران شرکت همه مسئولیت ها را به عهده دارند و در این میان ،نقش بالاترین مقام اجرایی (مدیر عامل) برجسته تر است. مدیرعامل وظیفه هدایت منابع را بر عهده دارد به نحوی که منافع سهامداران به حداکثر ممکن برسد.بدلیل فقدان معیارهای کنترلی لازم در اثر مشکلات مذکور و واگذاری اختیار برقراری این معیارها به مدیران، اختیارات مدیرعامل و قدرت نفوذ وی بسیار زیاد شده است. در واقع هیات مدیره ای که سهامداران انتخاب می کنند، در بیشتر موارد از میان کسانی است که مدیر عامل آنان را به سهامداران معرفی می کند. نظام رهبری شرکتی شیوه ای برای هدایت و اداره فعالیت های شرکت توسط هیات مدیره و مدیریت ارشد می باشد[۲].

از مسائل مهمی که به دلیل رسوایی های گسترده مالی دهه‌ای اخیر مورد توجه محققان قرارگرفته و به عنوان یکی از موضاعات مهم برای سرمایه گذاران مطرح شده موضوع حاکمیت شرکتی است که به بررسی لزوم نظارت برمدیریت و تفکیک واحد اقتصادی از مالکیت آن و در نهایت حفظ حقوق سرمایه گذاران و ذی نفعان می پردازد. بررسی علل و شرایط ایجاد این رسوایی ها مشخص کرده است که در موارد فقدان نظارت بر مدیریت ،

Archive of SID
www.SID.ir

حاکمیت ناقص سهامداران شرکت ها بر نحوه اداره امور وسپردن اختیارات نامحدود به مدیران اجرایی زمینه مساعدی را برای سوء استفاده آنان فراهم کرده است. جلوگیری از بروز چنین شرایطی مستلزم اعمال حاکمیت صحیح سهامداران ازطریق نظارت دقیق بر مدیریت اجرایی و حسابرسی منظم شرکت هاست که درمجموع تحت عنوان فرآیند حاکمیت شرکتی شناخته می شود. حاکمیت شرکتی به مجموعه روابط میان مدیریت اجرایی ، هیات مدیره، سهامداران و سایر طرف های مربوط دریک شرکت می پردازد و درمرحله اول چهار موضوع اساسی را مد نظر قرار می دهد: بی طرفی ، شفافیت، مسئولیت، حسابدهی و یا پاسخگویی [۳].

پیشینه پژوهش

پیشینه نظری

چارچوب های نظری متفاوتی برای توضیح و تحلیل اصول حاکمیتی شرکت مطرح شده است. هر یک از آنها با استفاده از واژگان گوناگون و به صورتی متفاوت به موضوع حاکمیت شرکتی پرداخته اند که ناشی از زمینه علمی خاصی است که به موضوع حاکمیت شرکتی می نگرد. به عنوان نمونه، نظریه نمایندگی، ناشی از زمینه مالی و اقتصادی و نظریه هزینه معاملات، ناشی از اقتصاد عمومی و نظریه سازمانی است و نظریه ذینفعان، ناشی از دیدگاه اجتماعی در مورد موضوع حاکمیت شرکتی می باشد. گرچه تفاوت های چشمگیری بین چارچوب های نظری مختلف حاکمیت شرکتی وجود دارد، اما دارای وجوه مشترک مشخصی هستند. در یک نگاه کلی، حاکمیت شرکتی عبارت از قوانین، مقررات، ساختارها، فرایندها، فرهنگها و سیستم هایی است که موجب دستیابی به هدفهای پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می شود [۴]. هنگامی که شرکتی صورت های مالی را تجدید ارائه میکند، می پذیرد که اشتباه با اهمیت یا رویه ای نادرست در صورت های مالی دوره یا دوره های گذشته خود داشته است. از آنجا که سودآوری آینده واحد تجاری و در نتیجه جریان های نقدی و ارزش واحد تجاری در آینده با استفاده از سودهای گزارش شده در دوره های گذشته ارزیابی می شود، تجدید ارائه صورت های مالی دوره های گذشته که در نتیجه آن سودهای گزارش شده در دوره های قبلی اصلاح

Archive of SID
www.SID.ir

می شود، کارایی گزارشگری مالی را به عنوان ابزاری برای پیش بینی آینده مخدوش می کند.مهمترین روش های مطرح شده توسط محققان برای واکنش به علل تجدید ارائه صورت های مالی،عبارتنداز: تایید ماهیت مشکلات، پذیرش خطا و تقصیر، ارتباط آزادانه، مکانیزم های حاکمیت شرکتی، رعایت هنجارها. تایید ماهیت مشکلات و ارتباط آزادانه، معمولا تحریف صورت های مالی را کاهش می دهند؛ مکانیزم های حاکمیت شرکتی و رعایت هنجارها،عمدتا منجر به کاهش میزان قصد و نیت بدخواهانه مدیریت می شوند و بالاخره پذیرش خطا و تقصیر هم موجب کاهش میزان تحریف صورت های مالی و هم موجب کاهش میزان قصد و نیت بدخواهانه مدیریت خواهد شد[۵].

یکی از عوامل اصلی بهبود کارایی اقتصادی، حاکمیت شرکتی است که دربرگیرنده مجموعه از روابط میان مدیریت شرکت، هیات مدیره، سهامداران و سایر گروه های ذینفع است. حاکمیت شرکتی ساختاری را فراهم می کند که از طریق آن هدف های بنگاه تنظیم و وسایل دستیابی به هدفها و نظارت بر عملکرد تعیین می شود. همچنین، انگیزه لازم برای تحقق هدف های بنگاه را در مدیریت ایجاد کرده و زمینه نظارت موثر را فراهم می کند. به این ترتیب، شرکت ها منابع را با اثر بخشی بیشتری به کار می گیرند [۱۱].

مشایخی(۲۰۰۷) رابطه بین سه ویژگی حاکمیت شرکتی (اندازه هیات مدیره دوگانگی وظیفه مدیر عامل، نمایندگان سهامداران نهادی در هیات مدیره) و مدیریت سود را بررسی نمود و نتایج تحقیق او حاکی از این است که اندازه هیات مدیره دو گانگی وظیفه مدیرعامل نمایندگان سهامداران نهادی در هیات مدیره با مدیریت سود رابطه معنی داری دارند احمد پور و همکاران تاثیر مدیران غیر موظف و سرمایه گذاران نهادی در رفتار مدیریت سود را بررسی نمودند و به این نتیجه رسیدند که وقتی انگیزه برای دستکاری سود بالاست مدیران غیر موظف و سرمایه گذاران نهادی عمده نقش ضعیفی در کاهش ناهنجاری اقلام تعهدی غیر عادی دارند. سود، یکی از اساسی ترین عناصر صورت های مالی می باشد که همواره مورد توجه قرار گرفته است و از آن به عنوان معیاری برای ارزیابی تداوم فعالیت، کارایی و بازنگری ساختار قراردادهای نمایندگان واحد اقتصادی یاد می شود. معمولاً سود به عنوان مبنایی برای محاسبه مالیات، عاملی برای تدوین سیاست

www.SID.ir

های تقسیم سود و راهنمایی برای سرمایه گذاری و تصمیم گیری و بالاخره عاملی برای پیش بینی به شمار می آید . محاسبه سود خالص بنگاه اقتصادی متاثر از روش ها و برآوردهای حسابداری است، بدین لحاظ امکان « دستکاری سود » توسط مدیریت وجود دارد. وجود زمینه مناسب برای « تخریب سود» ناشی از تضاد منافع و همچنین به علت پاره ای از محدودیت های ذاتی حسابداری از جمله؛ نارسایی های موجود در فرایند برآوردها و پیش بینی های آتی، و امکان استفاده از روش های متعدد حسابداری توسط بنگاه ها موجب شده است که سود واقعی بنگاه از سود گزارش شده در صورتهای مالی متفاوت باشد و از آنجایی که سود از مهم ترین معیارهای ارزیابی عملکرد و تعیین کننده ارزش واحدهای تجاری تلقی می گردد موضوع «کیفیت سود» مورد توجه محققان و دست اندرکاران حرفه حسابداری و مدیریت سرمایه گذاری قرار گرفته است [**۱۲**].

پیشینه تجربی

آگراوال(۲۰۰۵) در تحقیق شان تحت عنوان حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشات مالی شرکت به این نتیجه می رسند که در شرکتهایی که کمیته حسابرسی و یا هیات مدیره شامل یک مدیر مستقل با تخصص مالی می باشند، احتمال گزارش مجدد پایین می آید. اما تحقیق آنها نشان می دهد که رابطه ای میان احتمال گزارش مجدد و استقلال کمیته حسابرسی یا هیات مدیره وجود ندارد[**۱۴**].

رامسی و مدر (۲۰۰۵) در تحقیق خود یک رابطه غیرخطی بین درصد مالکیت اعضای هیات مدیره و کیفیت سود و یک رابطه مثبت بین نسبت مدیران مستقل و کیفیت سود یافتند. همچنین دریافتند که بین تعداد اعضای هیات مدیره و سطح کیفیت سود رابطه ای وجود ندارد[**۲۰**].

لیو و لو (۲۰۰۷) در پژوهش خود از متغیرهای درصد سهام در دست مدیران ارشد اجرایی، میزان استقلال هیات مدیره،محیط قانونی ، تاثیر پیشینه، شرایط و وضعیت نهادی حاکمیت شرکتی برای اندازه گیری رابطه بین مدیریت سود و حاکمیت شرکتی استفاده کردند نتایج پژوهش آنها نشان داد درجه مدیریت سود به میزان با اهمیتی با معیارهای اندازه گیری حاکمیت شرکتی مرتبط است[**۱۸**].

Archive of SID
www.SID.ir

سیرگار و اتاما (۲۰۰۸) طی پژوهشی به این نتیجه رسیدند که شواد و مدارک رد کننده – ای در رابطه با تاثیر مالکیت نهادی ، اندازه واحد اقتصادی و رویکرد حاکمیت شرکتی بر نوع مدیریت سود به دست آمده است. در پژوهش مذبور هیچ گونه شواهدی مبنی بر تاثیر متغیرهای مبین رویکرد حاکمیت شرکتی (کیفیت حسابرسی، استقلال هیات مدیره و وجود کمیته حسابرسی) بر نوع مدیریت سود به دست نیامده است[**۲۱**].

عایشه هاشم و سوسلا دوی (۲۰۰۸) در مطالعه خود تحت عنوان حاکمیت شرکتی، ساختار مالکیت و کیفیت سود در مالزی دریافتند که بین درصد مالکیت اعضای فامیلی و مالکیت نهادی با کیفیت سود رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ولی بین استقلال اعضای هیأت مدیره و کیفیت سود ارتباط معنی داری وجود ندارد[**۱۶**].

هنگ و پینگ (۲۰۱۰) در تحقیقی با عنوان تاثیر نظام راهبری شرکت بر کیفیت سود به این نتیجه رسیدندکه در شرایط وجود عدم تقارن اطلاعات بین مدیران و سرمایه گذاران، نظام راهبری شرکت می تواند بر کیفیت سود تاثیر عمده ای داشته باشد[**۱۷**].

تنگ (۲۰۱۲) به بررسی تاثیر مکانیزم های نظام راهبری شرکت بر مدیریت پرداخته و به این نتیجه رسیده است که یک هیات مدیره با اندازه بزرگتر و فعال ترمی تواند در جلوگیری از مدیریت سود مفید بوده و دوگانگی وظیفه مدیر عامل موجب افزایش در مدیریت سود می شود[**۲۲**].

رهنمای رودپشتی و نبوی (۲۰۱۳) در تحقیقی با عنوان تاثیر مکانیزمهای نظام راهبری شرکت بر مدیریت سود به این نتیجه رسیدند که هر چقدر تمرکز مالکیت و استقلال هیات مدیره بیشتر باشد مدیریت سود کاهش یافته و رابطه مثبت معنی داری بین دوگانگی وظیفه مدیر عامل و مدیریت سود وجود دارد[**۱۹**].

مرادی(۱۳۸۶) در پژوهشی به بررسی نقش نظارتی سرمایه گذاران نهادی از این منظر که آیا مالکیت نهادی بر کیفیت سود گزارش شده تاثیر دارد پرداخت. به طور کلی نتایج این پژوهش بیانگر وجود رابطه ی مثبت بین سرمایه گذاران نهادی و کیفیت سود است[**۸**].

www.SID.ir

آقایی وچالاکی (۱۳۸۸) درتحقیقی به بررسی رابطه بین ویژگی های حاکمیت شرکتی و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های تحقیق آن ها نشان می دهد که رابطه معنی دار منفی بین مالکیت نهادی و استقلال هیأت مدیره با مدیریت سود وجود دارد. علاوه بر این، رابطه معنی داری بین سایر ویژگی های حاکمیت شرکتی(تمرکز مالکیت، نفوذ مدیرعامل، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، اندازه هیأت مدیره، اتکای بر بدهی و مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیأت مدیره) با مدیریت سود وجود ندارد[۱].

مرادزاده فرد وهمکاران (۱۳۸۸) درتحقیقی تحت عنوان بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام ومدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به این نتیجه رسیدند که رابطه منفی معناداری بین سطح مالکیت نهادی وتمرکزآن با مدیریت سود وجود دارد[۷].

نیکومرام و محمدزاده (۱۳۸۹) به بررسی ارتباط بین شاخصهای کیفیت سود و ابعاد حاکمیت شرکتی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می پردازند ، آنان به نتیجه گیری می کنند که کفایت حاکمیت شرکتی نسبت به توانایی حاکمیت شرکتی، رابطه معناداری باکیفیت سود دارد[۱۳].

مشایخی و محمد آبادی (۱۳۹۰)به بررسی رابطه مکانیزم های حاکمیت شرکتی با کیفیت سود پرداخته اند که یافته های تحقیق حاکی از نبود رابطه معنی دار بین کیفیت اقلام تعهدی، به عنوان یکی از سنجه های کیفیت سود ، با مکانیزم های حاکمیت شرکتیِ مورد بررسی بوده و بین تفکیک مسؤولیت های مدیر عامل و رئیس هیات مدیره از یکدیگر وکیفیت (پایداری و توان پیش بینی) سود رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین یافته ها حاکی از وجود رابطه مثبت معنادار بین نسبت مدیران غیر موظف و کیفیت سود است[۹].

کریمی و اشرفی (۱۳۹۰) به بررسی ارتباط سازوکارهای نظام راهبری شرکت و ساختار سرمایه در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند که نتایج به دست آمده نشان دهنده وجود رابطه ای مثبت و معنادار میان مالکیت نهادی به عنوان یکی از مکانیزم های بیرونی نظام

www.SID.ir

راهبری شرکت و ساختار سرمایه است، ولی میان درصد اعضای غیر موظف هیأت مدیره و همچنین تفکیک مدیر عامل از اعضای هیأت مدیره با ساختار سرمایه رابطه معناداری مشاهده نگردید [۶].

همان طور که بیان شد با وجود پژوهش های متعددی که در زمینهٔ مکانیزم های حاکمیت شرکتی انجام شده، تا کنون مطالعه ای در مورد رابطه بین این مفهوم مهم و اعتبار سودهای گزارش شده صورت نگرفته است. بر این اساس، این نوشتار به بررسی ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و اعتبار سودهای گزارش شده پرداخته است برای تحقق هدف، فرضیه های این پژوهش با توجه به مبانی نظری مطرح شده، به صورت زیر تدوین شده است:

۱. بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی وسطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۱,۱ بین میزان مالکیت سرمایه گذاران نهادی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۱,۲ بین میزان مالکیت دولتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۱,۳ بین میزان استقلال اعضای هیأت مدیره و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۱,۴ بین مرجع حسابرسی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد..

۲. بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۲,۱. بین میزان مالکیت سرمایه گذاران نهادی و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۲,۲. بین میزان مالکیت دولتی و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

Archive of SID

www.SID.ir

۲,۳. بین میزان استقلال اعضای هیأت مدیره و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

۲,۴. بین میزان مرجع حسابرسی و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده ارتباط وجود دارد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ طرح پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی می باشد. اطلاعات مربوط به پیشینهٔ پژوهش و مبانی نظری، از منابع کتابخانه ای، پایگاه های علمی و مقاله های داخلی و خارجی استخراج شده است . همچنین داده های پژوهش از بانک های اطلاعاتی تدبیر پرداز و ره آورد نوین و صورتهای مالی شرکت ها گردآوری شدند و پس از حصول اطمینان از صحت اطلاعات اکتسابی، برای پردازش اطلاعات از نرم افزار Eviews6 استفاده شده است.جامعهٔ آماری این پژوهش، شامل تمامی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادارتهران، طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ است که تعداد آن به ۷۷۰ سال شرکت می رسد . برای تعیین نمونهٔ مطالعه، شرکت هایی از جامعهٔ آماری انتخاب شده اند که از این ویژگی ها برخوردارنبوده اند : ۱ .شرکت های سرمایه گذاری، بانکها، بیمه و واسطه گری مالی نباشند؛ ۲ .پایان سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه باشند؛ ۳ .در طول سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ در بورس حضور داشته باشند؛ ۴ .شرکت ها در دوره مطالعه تغییر سال مالی نداشته باشند؛ ۵ . نماد معاملاتی شرکت فعال و بیش از ۴ ماه در سال توقف نماد معاملاتی نداشته باشد؛ ۶. اطلاعات مالی شرکت در دوره مورد مطالعه در دسترس باشد؛ ۷. شرکت در طول دوره پژوهش، بیش یکبار تجدید ارائه اطلاعات داشته باشد.برای تدوین مبانی نظری پژوهش از مطالعات کتابخانه ای و آرشیوی استفاده شده و داده های مالی مورد نیاز، از نرم افزارهای ره آورد نوین، تدبیر پرداز و سایت رسمی بورس اوراق بهادارتهران و سایت

www.SID.ir

کدال به دست آمده است .همچنین برای ایجاد پایگاه دادهای مورد نیاز، نرم افزار EXCEL و برای آزمون فرضیه ها ، نرم افزار Eviews6 استفاده شده است.

مدل پژوهش

برای آزمون فرضیهٔ های فرعی ۱ تا ۴ از مدل رگرسیون چند متغیره معمولی استفاده شده است.

$$Restatement\ Level_t = \beta_0 + \beta_1 Inst_t + \beta_2 Size_t + \beta_3 ROA_t + \beta_4 LEV_t + \beta_5 Beta_t + \beta_6 Mv/Bv_t + \varepsilon$$

برای آزمون فرضیهٔ های فرعی ۵ تا ۸ از مدل رگرسیون لجستیک استفاده شده است.

$$OEM_t = \beta_0 + \beta_1 Inst_t + \beta_2 Size_t + \beta_3 ROA_t + \beta_4 LEV_t + \beta_5 Beta_t + \beta_6 Mv/Bv_t + \varepsilon$$

متغیرهای وابسته، مستقل و کنترلی فرضیه های پژوهش نیز به این قرار هستند:

متغیر وابسته: سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده و مدیریت فرصت طلبانه سودهای گزارش شده.

متغیرهای مستقل: میزان مالکیت سرمایه گذاران نهادی، میزان مالکیت دولتی، استقلال اعضای هیات مدیره، مرجع حسابرسی.

متغیرهای کنترلی: اندازه شرکت ، اهرم مالی، ریسک سیستماتیک، بازده داراییها، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری.

یافته های پژوهش

در تجزیه و تحلیل توصیفی، پژوهشگر با استفاده از جداول و شاخص های آمار توصیفی نظیر شاخص های مرکزیو پراکندگی به توصیف داده های جمع آوری شده پژوهش می پردازد. این امر به شفافیت و توضیح داده های تحقیق کمک بسیاری می کند.

جدول ۱-آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	مشاهدات	کوچکترین	بزرگترین	میانگین	انحراف معیار
سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده	۷۷۰	.000	.7146	.036	.029
مالکیت سرمایه گذاران نهادی	۷۷۰	.056	.978	.725	.192
مالکیت سرمایه گذاران دولتی	۷۷۰	.000	.874	.247	.268
استقلال اعضای هیئت مدیره	۷۷۰	.000	1	.627	.201
سهام شناور آزاد	۷۷۰	.050	.600	.240	.123

www.SID.ir

میزان تمرکز مالکیت	۷۷۰	.011	.903	.315	.197
اندازه شرکت	۷۷۰	4.720	7.845	5.816	.560
بازده دارایی ها	۷۷۰	-.245	.628	.120	.127
اهرم مالی	۷۷۰	.040	.979	.606	.181
ریسک سیستماتیک	۷۷۰	-3.389	3.799	.313	.926
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۷۷۰	.236	4.579	1.529	1.024

کمترین میزان سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده برابر با (۰/۰۰۰) و بیشترین آن برابر با (۰/۷۱۴) می باشد و به صورت میانگین سود تجدید ارائه شده برابر با (۰/۰۳۶) می باشد. کمترین میزان مالیکت سرمایه گذاران نهادی برابر با (۰/۰۵۶) و بیشترین مقدار این متغیر برابر با (۰/۹۷۰) می باشد. به صورت میانگین مالکیت سرمایه گذاران دولتی و سهام شنام آزاد به ترتیب برابر با (۰/۲۴۷) و (۰/۲۴۰) می باشد. به صورت میانگین شرکت ها داری (۰/۶۲۰) هیئت مدیره مستقل هستند. کمترین میزان تمرکز مالکیت برابر با (۰/۰۱۱) بیشترین آن برابر با (۰/۹۰۳) می باشد. کمترین مقدار بازده دارایی ها برابر با (۰/۲۴۵-) و بیشترین آن برابر با (۰/۶۲۱) می باشد.کمترین مقدار نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری(۰/۲۳۶) و بیشترین مقدار آن برابر با (۴/۵۷۹) می باشد.همچنین در سطح اطمینان ۹۹درصد بین بازده دارایی ها و سود تجدید ارائه شده رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. در سطح اطمینان ۹۹درصد بین اهرم مالی و سود تجدید ارائه شده رابطه منفی و معنی دار وجود دارد. در سطح اطمینان ۹۹٪ بین ارزش بازار سهام به ارزش دفتری سهام رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.

آزمون فرضیه ها

نتایج آزمون فرضیه های پژوهش به قرار زیر می باشد.

جدول۲- نتایج فرضیه اول

متغیر وابسته: سطح ارائه مجدد سود های گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره t	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۰۰۱۵۷	۰,۰۰۶۷	-۰,۲۳۳	۰,۸۱۵
مالکیت سرمایه گذاران نهادی	*inst*	-۰,۰۰۱۳۶	۰,۰۰۳۱	-۰,۴۲۸	۰,۶۶۸
اندازه شرکت	*Size*	۰,۰۰۱۷۷	۰,۰۰۱۴	۱,۲۴۵	۰,۲۱۳

Archive of SID
www.SID.ir

بازده دارایی ها	*ROA*	۰,۹۸۱۲۴	۰,۰۱۱۰	۸۸,۵۳۶	۰,۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	-۰,۰۱۸۳۸	۰,۰۰۹۸	-۱,۸۷۰	۰,۰۶۱
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۰۰۲۰	۰,۰۰۰۶	۰,۳۳۷	۰,۷۳۵
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	۰,۰۰۱۴۲	۰,۰۰۰۷	۱,۱۸۲۲	۰,۰۶۸
آماره F		۵۷,۶۰۶	ضریب تعیین (R^2)		۰,۳۹۵
سطح معنی داری F (Prob.)		۰/۰۰۰	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2A)		۰,۳۵۷
			آمار دوربین واتسون (D.W)		۱,۱۸۰

با توجه به جدول ۲ میزان ضریب تعیین مدل برابر با (۰/۳۹) می باشد که نشان می دهد ۳۹ درصد تغییرات متغیر سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده توسط متغیر مالکیت نهادی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین میزان مالکیت سرمایه گذاران نهادی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده با ضریب (۰/۰۰۱-) و معنی داری (۰/۴۲۳) ارتباط وجود ندارد.

جدول۳- نتایج فرضیه دوم

متغیر وابسته: سطح ارائه مجدد سود های گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره t	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۰۰۱۵۸۳	۰,۰۰۶۶۳۳	-۰,۲۳۸۵۸۲	۰,۸۱۱۵
مالکیت سرمایه گذاران دولتی	*Gov*	۰,۰۰۴۴۰۲	۰,۰۰۱۹۶۱	۰,۰۰۵۳۰۱	۰,۸۲۱۸
اندازه شرکت	*Size*	۰,۰۰۱۶۵۳	۰,۰۰۱۵۰۴	۱,۰۹۹۱۰۶	۰,۲۷۲۱
بازده دارایی ها	*ROA*	۰,۹۸۰۷۷۰	۰,۰۱۰۹۷۸	۸۹,۳۴۱۰۵	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	-۰,۰۱۸۸۲۶	۰,۰۰۹۴۰۰	-۲,۰۰۲۷۹۰	۰,۰۴۵۶
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۰۰۲۰۹	۰,۰۰۶۱۲	۰,۳۴۲۲۱۰	۰,۷۳۲۳
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	۰,۰۰۱۳۹۱	۰,۰۰۰۷۹۶	۱,۷۴۷۵۹۲	۰,۰۸۱۰
آماره F		۳۵,۰۴۸	ضریب تعیین (R^2)		۰,۷۷۸
سطح معنی داری F (Prob.)		۰/۰۰۰	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2A)		۰,۶۵۰
			آماره دوربین واتسون(D.W)		۱,۸۱۱

با توجه به جدول ۳ میزان ضریب تعیین مدل برابر با (۰/۷۷) می باشد که نشان میدهد ۷۷ درصد تغییرات متغیر سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده توسط متغیر مالکیت سرمایه گذاران دولتی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین میزان مالکیت سرمایه گذاران دولتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده با ضریب (۰/۰۰۴) و معنی داری (۰/۸۲۱) ارتباط وجود ندارد.

www.SID.ir

جدول ۴- نتایج فرضیه سوم

متغیر وابسته: سطح ارائه مجدد سود های گزارش شده				
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره t	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۰۰۲۱۹۳	۰,۰۰۶۹۸۹	-۰,۳۱۳۸۴۴	۰,۷۵۳۷
استقلال اعضای هیئت مدیره	*BI*	۰,۰۰۶۰۵۱	۰,۰۰۲۵۷۷	۰,۲۵۲۸۱۹	۰,۸۰۰۵
اندازه شرکت	*Size*	۰,۰۰۱۶۸۱	۰,۰۰۱۴۸۹	۱,۱۲۹۲۲۷	۰,۲۵۹۲
بازده دارایی ها	*ROA*	۰,۹۸۱۰۱۲	۰,۰۱۰۷۳۶	۹۱,۳۷۷۰۷	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	-۰,۰۱۸۵۸۱	۰,۰۰۹۲۲۲	-۲,۰۱۴۸۶۹	۰,۰۴۴۳
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۰۰۲۱۵	۰,۰۰۰۶۰۶	۰,۳۵۴۳۰۶	۰,۷۲۳۲
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	۰,۰۰۱۳۷۰	۰,۰۰۰۷۶۴	۱,۷۹۳۹۴۳	۰,۰۷۳۳
آماره F		۵۴,۶۰۱	ضریب تعیین (R^2)		۰,۶۱۴
سطح معنی داری F (Prob.)		۰/۰۰۰	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2A)		۰,۵۲۸
			آماره دوربین واتسون(D.W)		۱,۸۱۲

با توجه به جدول۴ میزان ضریب تعیین مدل برابر با (۰/۶۱) می باشد که نشان میدهد ۶۱ درصد تغییرات متغیر سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده توسط متغیر استقلال اعضای هئیت مدیره و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین استقلال اعضای هیئت مدیره و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده با ضریب (۰/۰۰۶) و معنی داری (۰/۸۰۰) ارتباط وجود ندارد.

جدول ۵- نتایج فرضیه چهارم

متغیر وابسته: سطح ارائه مجدد سود های گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره t	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	c	-۰,۰۰۳۷۰۶	۰,۰۰۷۲۳۴	-۰,۵۱۲۳۵۵	۰,۶۰۸۶
حسابرس	auditor	-۰,۰۰۱۷۲۰	۰,۰۰۱۴۵۴	-۱,۱۸۳۱۸۹	۰,۲۳۷۲
اندازه شرکت	Size	۰,۰۰۲۰۸۲	۰,۰۰۱۲۱۰	۱,۷۲۰۲۷۱	۰,۰۸۵۹
بازده دارایی ها	ROA	۰,۹۸۱۹۵۶	۰,۰۰۹۰۰۰	۱۰۹,۱۱۰۰	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	Lev	-۰,۰۱۸۵۵۲	۰,۰۰۵۲۰۳	-۳,۵۶۵۸۳۱	۰,۰۰۰۴
ریسک سیستماتیک	Beta	۰,۰۰۰۱۵۸	۰,۰۰۰۶۹۰	۰,۲۲۹۱۲۵	۰,۸۱۸۸
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	Mv/Bv	۰,۰۰۱۳۰۷	۰,۰۰۰۷۶۷	۱,۷۰۳۸۶۷	۰,۰۸۸۹
آماره F		۲۵,۰۶۵	ضریب تعیین (R^2)		۰,۳۴۳
سطح معنی داری F (Prob.)		۰/۰۰۰	ضریب تعیین تعدیل شده (R^2A)		۰,۲۹۳
			آماره دوربین واتسون(D.W)		۱,۶۳۲

www.SID.ir

با توجه ۵ به جدول میزان ضریب تعیین مدل برابر با (۰/۳۲) می باشد که نشان میدهد ۳۲ درصد تغییرات متغیر سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده توسط متغیر مرجع حسابرسی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین حسابرس و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده با ضریب (۰/۰۰۱-) و معنی داری (۰/۲۳۷) ارتباط وجود ندارد.

با توجه به جدول ۶ ضریب تعیین مک فادن برابر با (۰/۱۶۰) می باشد که نشان میدهد ۱۶درصد تغییرات متغیر مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده توسط متغیر مالکیت سرمایه گذاران نهادی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین میزان مالکیت سرمایه گذاران نهادی و مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده با ضریب (۰/۱۰۰) و معنی داری (۰/۷۲۸) ارتباط وجود ندارد.

جدول ۶- نتایج فرضیه پنجم

متغیر وابسته: مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده				
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره Z	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۲۳۰۷۵۶	۰,۶۲۳۰۲۸	-۰,۳۷۰۳۷۹	۰,۷۱۱۱
مالکیت سرمایه گذاران نهادی	*Inst*	۰,۱۰۰۷۲۳	۰,۲۸۹۶۴۵	۰,۳۴۷۷۴۷	۰,۷۲۸۰
اندازه شرکت	*Size*	-۰,۱۹۲۴۶۷	۰,۱۰۵۲۵۰	-۱,۸۲۸۶۶۹	۰,۰۶۷۴
بازده دارایی ها	*ROA*	۸,۲۹۳۰۴۳	۰,۹۳۱۴۹۶	۸,۹۰۲۹۳۰	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	۱,۵۶۹۰۶۸	۰,۴۹۰۱۶۹	۳,۲۰۱۰۷۸	۰,۰۰۱۴
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۲۶۴۳۱	۰,۰۶۰۱۶۸	۰,۴۳۹۲۸۲	۰,۶۶۰۵
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	-۰,۲۶۹۹۴۲	۰,۰۷۳۷۷۱	-۳,۶۵۹۱۷۷	۰,۰۰۰۳
ضریب تعیین مک فادن (McFadden R-SQ)		۰,۱۶۰۵۱۵			

با توجه به جدول ۷ ضریب تعیین مک فادن برابر با (۰/۱۶۱) می باشد که نشان می دهد ۱۶درصد تغییرات متغیر مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده توسط متغیر مالکیت سرمایه گذاران دولتی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین میزان مالکیت سرمایه گذاران دولتی و مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده با ضریب (۰/۲۰۴-) و معنی داری (۰/۳۱۰) ارتباط وجود ندارد. همچنین از سایر

www.SID.ir

متغیرهای کنترلی وارد شده به مدل بازده دارایی ها با ضریب (۸/۳۷۲) و سطع معنی داری (۰/۰۰۰) با مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده ارتباط مثبت دارد.

جدول ۷- نتایج فرضیه ششم

متغیر وابسته: مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره Z	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۲۹۰۰۹۸	۰,۶۲۴۷۷۴	-۰,۴۶۴۳۲۵	۰,۶۴۲۴
مالکیت سرمایه گذاران دولتی	*GOV*	-۰,۲۰۴۳۱۲	۰,۲۰۱۲۷۷	-۱,۰۱۵۰۷۷	۰,۳۱۰۱
اندازه شرکت	*Size*	-۰,۱۷۰۳۷۸	۰,۱۰۴۹۲۶	-۱,۶۲۳۸۰۰	۰,۱۰۴۴
بازده دارایی ها	*ROA*	۸,۳۷۲۹۸۷	۰,۹۲۹۵۲۰	۹,۰۰۷۸۵۸	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	۱,۶۳۳۳۶۳	۰,۴۸۴۸۷۰	۳,۳۶۸۶۶۳	۰,۰۰۰۸
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۲۵۲۳۲	۰,۰۶۰۱۶۱	۰,۴۱۹۴۰۹	۰,۶۷۴۹
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	-۰,۲۶۵۲۸۹	۰,۰۷۳۶۷۴	-۳,۶۰۰۸۲۹	۰,۰۰۰۳
ضریب تعیین مک فادن (McFadden R-SQ)		۰,۱۶۱۵۴۵			

جدول ۸.- نتایج فرضیه هفتم

متغیر وابسته: مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره Z	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۶۵۰۰۶۶	۰,۶۴۸۶۶۴	-۱,۰۰۲۱۶۲	۰,۳۱۶۳
استقلال اعضای هیئت مدیره	*BI*	۰,۶۷۵۱۳۵	۰,۲۷۶۱۲۳	۲,۴۴۵۰۵۲	۰,۰۱۴۵
اندازه شرکت	*Size*	-۰,۱۹۷۹۳۴	۰,۱۰۴۶۳۵	-۱,۸۹۱۶۷۳	۰,۰۵۸۵
بازده دارایی ها	*ROA*	۸۰۵۹۶۲۷۶	۰,۹۴۰۶۶۹	۹,۱۳۸۱۷۸	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	۱,۷۶۱۴۱۴	۰,۴۸۸۶۶۴	۳,۶۰۴۵۵۱	۰,۰۰۰۳
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۳۳۴۰۱	۰,۰۶۰۵۲۸	۰,۵۵۱۸۱۸	۰,۵۸۱۱
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	-۰,۳۰۲۵۳۶	۰,۰۷۸۴۳۶	-۴,۰۱۰۵۱۱	۰,۰۰۰۱
ضریب تعیین مک فادن (McFadden R-SQ)		۰,۱۶۷۲۱۸			

با توجه به جدول ۸ ضریب تعیین مک فادن برابر با (۰/۱۶۷) می باشد که نشان میدهد ۱۶درصد تغییرات متغیر مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده توسط متغیر استقلال هیئت مدیره و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است.نتایج جدول نشان می دهد که بین استقلال هیئت مدیره و مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده با ضریب (۰/۶۷۵) و معنی داری (۰/۰۱۴) ارتباط مثبت وجود دارد.

www.SID.ir

جدول ۹- نتایج فرضیه هشتم

متغیر وابسته: مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده					
متغیر	نماد	ضرایب استاندارد نشده		آماره Z	Prob.
		ضریب	میزان خطا		
مقدار ثابت	*c*	-۰,۳۰۵۴۱۶	۰,۶۳۸۱۹۸	-۰,۴۷۸۵۶۰	۰,۶۳۲۳
حسابرس	*Auditor*	-۰,۰۸۲۸۴۸	۰,۱۳۱۳۲۱	-۰,۶۳۰۸۸۳	۰,۵۲۸۱
اندازه شرکت	*Size*	-۰,۱۶۸۶۵۵	۰,۱۰۷۸۱۲	-۱,۵۶۴۳۴۳	۰,۱۱۷۷
بازده دارایی ها	*ROA*	۸,۳۸۹۹۱۵	۰,۹۳۴۴۳۲	۸,۹۷۹۶۲۶	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	*Lev*	۱,۶۰۸۳۰۸	۰,۴۸۳۷۰۶	۳,۳۲۴۹۶۸	۰,۰۰۰۹
ریسک سیستماتیک	*Beta*	۰,۰۲۴۹۵۹	۰,۰۶۰۲۶۰	۰,۴۱۴۱۹۷	۰,۶۷۸۷
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	*Mv/Bv*	-۰,۲۷۴۰۲۵	۰,۰۷۴۳۱۸	-۳,۶۸۷۱۹۰	۰,۰۰۰۲
ضریب تعیین مک فادن (McFadden R-SQ)		۰,۱۶۰۸۲۸			

چنانکه در جدول ۹ مشاهده می کنیم ضریب تعیین مک فادن برابر با (۰/۱۶۰) می باشد که نشان میدهد ۱۶درصد تغییرات متغیر مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده توسط متغیر مرجع حسابرسی و سایر متغیرهای کنترلی قابل توضیح است. نتایج جدول نشان می دهد که بین مرجع حسابرسی و مدیریت فرصت طلبانه سود گزارش شده با ضریب (۰/۰۸۲-) و معنی داری (۰/۵۲۸) ارتباط وجود ندارد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

در این پژوهش به بررسی ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و اعتبار سودهای گزارش شده و همچنین ارتباط آنها با مدیریت فرصت طلبانه و مدیریت سود غیر فرصت طلبانه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شده است. برای انجام این پژوهش تعداد ۱۱۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۷ ساله ۹۱-۱۳۸۵ بررسی شده است. لازم به ذکر است که تعداد شرکت های مورد بررسی دارای اطلاعات کامل در همه سال ها در سطح تجدید ارائه صورت های مالی با هدف مدیریت سود فرصت طلبانه ۲۷۸ سال شرکت و در سطح تجدید ارائه صورت های مالی با هدف مدیریت غیر فرصت طلبانه ۴۹۲ سال شرکت می باشد.همچنین برای آزمون فرضیه های در دوره ۷ ساله پژوهش از مدل رگرسیونی چند متغیره(با توجه به نتایج آزمون چاو) استفاده شده است. دراین پژوهش تجزیه تحلیل جامعی روی رابطه بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده شرکت های پذیرفته شده در

Archive of SID
www.SID.ir

بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۸۵ تا ۹۱ انجام گرفت. براساس ادبیات موضوع،انتظار می رفت رابطه ای منفی بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی وسطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده حاصل شود. اما با توجه به آزمون های انجام شده نشان داد بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و سطح ارائه مجدد سود ارتباط وجود ندارد؛جزء در مورد استقلال هیات مدیره و مدیریت فرصت طلبانه سود که حاکی از وجود یک رابطه مثبت بین این دو متغیر می باشد. پس می توان گفت این امر بیانگر این واقعیت است که اعضای غیر موظف هیات مدیره به علت نداشتن اطلاعات کافی در مورد شرکت ها و یا عدم تخصص های مالی لازم نمی توانند از کارکردهای مدیریت آگاهی کافی داشته باشد و یا این احتمال دارد که به علت نداشتن انگیزه لازم و کافی برای تلاش به منظور بهبود عملکرد مدیران و دخالت و در کارهای شرکت چنین نتیجه ای در شرکت های ایراتی حاصل شده باشد ،همچنین این احتمال نیز وجود دارد که ما باید در اندازه گیری استقلال هیات مدیره روش دیگری برگزینیم.

۱- حاکمیت شرکتی مناسب برای شرکت ها امتیازات مهمی را فراهم می کند. از دیدگاه شرکت ها حاکمیت شرکتی با کیفیت بالا به معنای هزینه پایین برای سرمایه، افزایش نقدینگی و تامین مالی و افزایش تامین اعتبار از بازارهای سرمایه اعتباری و مقابله با بهران ها می باشد. لذا در سطح کل شرکت به مدیران مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود که میزان حاکمیت شرکتی خود را افزایش دهند.

۲- با توجه به عدم وجود ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده شرکت در سطح کل شرکت ها، به نظر می رسد چون مشتریان و سهامداران به کیفیت صورت های مالی ارائه شده توسط مدیران حساس اند پس به سرمایه گذاران پیشنهاد می شود که در سرمایه گذاری خود به وجود مکانیزم های حاکمیت شرکتی توجه نکنند چون پژوهش نشان داد که حاکمیت شرکتی تاثیری در تجدید ارائه صورت های مالی ندارد.

۳- با توجه به ارتباط مثبت استقلال اعضای هیات مدیره بر مدیریت سود فرصت طلبانه شرکت در سطح کل شرکت ها به نظر می رسد در شرکت های که میزان استقلال اعضای

www.SID.ir

هیات مدیره بیشتر باشد میزان مدیریت سود افزایش می یابد و علت این امر شاید به بی خبر بودن مدیران غیر موظف نسبت به مسائل شرکت باشد. لذا به سرمایه گذاران توصیه می شود که در سرمایه گذاری خود به میزان استقلال اعضای هیات مدیره شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تمرکز کنند چون هر چه میزان استقلال اعضای هیات مدیره بالاتر باشد مدیریت سود بیشتری صورت می گیرد.

۴- با توجه به تاثیر مثبت استقلال اعضای هیات مدیره بر مدیریت سود فرصت طلبانه شرکت در سطح کل شرکت ها به مدیران مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نیز پیشنهاد می شود که نسبت به تخصص اعضای غیر موظف تاکید بیشتری داشته باشند و برای جلوگیری از مدیریت سود و جلب اعتماد سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان استقلال هیات مدیره را کاهش داده و به جای آن از مدیران با تخصص مالی و آشنا به امور شرکت استفاده کنند.

منابع و ماخذ:

۱- آقایی،محمد علی. و چالاکی ،پری .(۱۳۸۸). "بررسی رابطه بین ویژگی های حاکمیت شرکتی و مدیریت سود درشرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران." **فصلنامه تحقیقات حسابداری**، شماره۴، ص ۳۰-۳.

۲- بورس اوراق بهادار تهران.(۱۳۸۶). آیین نامه نظام راهبری شرکتی.ص ۲۹-۱ .

۳- (۱۳۸۵)."حاکمیت شرکتی در ایران."فصلنامه حسابرس،سال۸،شماره۳۲،ص۳۹-۳۲.

٤- (۱۳۸۴)."فلسفه حسابرسی." تهران:انتشارات علمی و فرهنگی ،چاپ اول.

5- شریعت پناهی،سید مجید.وکاظمی،حسین.(۱۳۸۹)."تاثیر ارائه مجدد صورت های مالی بر محتوای اطلاعاتی سود."فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره۲۶، سال ۱۳۸۹.

www.SID.ir

۶- کریمی،فرزاد. واشرفی، مهدی.(۱۳۹۰). " بررسی ارتباط ساز وکارهای نظام راهبری شرکت و ساختار سرمایه در بورس اوراق بهادار تهران." پژوهش های حسابداری مالی ۲ ، صص۹۲-۷۹.

۷- مرادزاده،مهدی.و ناظمی،مهدی.وغلامی،رضا.و فرزانی،حجت اله.(۱۳۸۸)." بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام و مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران." مجله یررسی های حسابداری و حسابرسی دانشگاه تهران،۸۵:ص ۸۹-۵۵ .

۸- مرادی،محمد تقی.(۱۳۸۶)." بررسی رابطه بین سرمایه گذاران نهادی و کیفیت سود." پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.

۹- مشایخی،بیتا.و محمدآبادی،مهدی.(۱۳۹۰)."رابطه مکانیزم های حاکمیت شرکتی با کیفیت سود." پژوهش های حسابداری مالی ۲:صص۹۲-۷۹.

۱۰- مشایخی،بیتا.(۱۳۸۸)"بررسی رابطه بین ترکیب هیأت مدیره با عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار." مجله حسابداری مدیریت پیش شماره سوم .

۱۱- مکرمی، ید الله (۱۳۸۵) اصول نظام راهبری بنگاه، مجله حسابرسی، شماره ۳۲، ۴۰ ـ ۴۵.

۱۲- نمازی،محمد؛بایزیدی،انور؛ جبارزاده کنگرلویی ،سعید؛ (۱۳۹۰). "بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و مدیریت سود شرکتهای پذیرفته شده دربورس اوراق بهادار تهران". مجله حسابداری مدیریت

۱۳- نیکومرام،هاشم.ومحمدزاده،حیدر.(۱۳۸۹)."رابطه بین حاکمیت شرکتی و مدیریت سود."مجله فراسوی مدیریت ،سال چهارم شماره ۱۵.

14-Agrawal,A.,S.chadha.(2005)"Corporate governance and accounting scandals" Journal of law and Economics48:371-405.

Archive of SID

www.SID.ir

15- Badertscher.B.A,Collins.D.W,Lys.T.Z(2011)“Discretionary accounting choiced and the predictive ability of accruals with respect to future cash flaws”. Journal of accounting and Economics .
16- Hafiz Aishah Hashim& S.Susela Devi(2008)" Corpora Governance , Ownership Structure and Eanings Quality : Malaysian Evidence" working paper
17- Hong, L., Peng, R., (2010)"The Effects of Corporate Governance on Earnings Quality:Evidence from Chinese Listed Companies". Journal of Shandong University (Philosophy and Social Sciences, Issue 1, PP. 57-77.
18- Lin , Q. , Zhou (Jon) Lu (2007) . "corporate governance and earnings management in the chinese listed companies: A tunneling perspective". Journal of corporate Finance. 13,pp.881-906.
19- Rahnamay Roodposhti, F., Nabavi Chashmi, A., (201۳), "The Impact of Corporate Governance Mechanisms on Earnings Management". African Journal of Business Management Vol. 5(11), PP. 4143-4151.
20- Ramasay , A, oei, R, and P. Mather(2005). " Earnings quality and its relationship with aspects of corporate governance an investor perspective". Accounting & financial association of Australia and newzeland.
21- Siregar, S.V. and Utama, S. (2008) "Type of earnings management and the effect of ownership struture , firm size and corporate governance practices : Evidence from Indonesia." The International Journal of Accounting ,43/1,1-27.82- Teng, L., (2011), "Corporate Governance Mechanisms and Earnings Management in Transitional Countries – Evidence from Chinese ListedFirms". PhD thesis, Queensland University of Technology.
22- Teng, L., (201۲), "Corporate Governance Mechanisms and Earnings Management in Transitional Countries –

Archive of SID
www.SID.ir

Evidence from Chinese ListedFirms". PhD thesis, Queensland University of Technology.

Archive of SID

www.SID.ir

The relationship between corporate governance mechanisms and credibility of reported earnings

abstract

This study investigated the relationship between corporate governance mechanisms، and credibility of reported earnings and relationship of this mechanisms with opportunistic management of listed companies earnings، in Tehran Stock Exchange and even credits of listed earnings of companies with corporate governance mechanisms in the companies are evaluated. In this research ، 110 companies listed in Tehran Stock Exchange for 7 years from 1385 to 1391 were reviewed. The hypothesis is based on data fusion ، hybrid tested and statistical analysis software carried out by Eviews6. Corporate governance mechanisms in this study are: Dominated by institutional investors, public ownership, ownership concentration, board independence, audit authority and the reliability of reported profits with restatement of earnings reports and opportunistic earnings management measure retention. The results of this study to control variables of firm size, return on assets, leverage Mai, systemic risk and the ratio of market value to book value of equity is used as a control variable. These studies in terms of research methodology Ex-post-fact (correlation) studies among and the target applications are included in the research. There is no relationship between corporate governance mechanisms and the level of providing the listed earnings and between these mechanisms and opportunistic management of earnings except of independence of board of directors members.

Keywords

Corporate Governance Mechanisms، Revised Presentation of Financial Statements ، Restatement of earnings، Opportunistic Earning Management ، Non-Profit Management Opportunistic.

Archive of SID

www.SID.ir